

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา-อุปสรรค และประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ของอุตสาหกรรมการผลิต ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ตัวแทนฝ่ายบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม (EMR) ของสถานประกอบการอุตสาหกรรมผลิตที่ได้รับการรับรองระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 จำนวนทั้งสิ้น 525 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 30 ปี – ไม่เกิน 40 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งงานประจำเป็นระดับผู้จัดการ และทำหน้าที่รับผิดชอบงานในตำแหน่ง EMR ด้วย มีประสบการณ์ในตำแหน่ง EMR มากกว่า 4 ปี โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นองค์กรขนาดใหญ่

ปัญหา-อุปสรรคจากการจัดทำระบบพบว่า ปัญหา-อุปสรรคโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการและด้านทรัพยากรบุคคลมีปัญหา-อุปสรรคเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ ด้านวัตถุดิบ และด้านงบประมาณมีปัญหา-อุปสรรคเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในทุกด้านพบว่า ปัญหา-อุปสรรคส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องการสร้างจิตสำนึกเรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงานในองค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด และการเลือกที่ปรึกษาโครงการ การคัดเลือกองค์กรที่ให้การรับรองระบบ ISO 14001 การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร การติดตามตรวจคุณภาพสิ่งแวดล้อม การจัดเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน และการจัดทำเอกสารด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบปัญหา-อุปสรรคในภาพรวม พบว่า ธุรกิจขนาดเล็กมีปัญหา-อุปสรรคในการจัดทำระบบมากกว่าธุรกิจขนาดกลาง และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ธุรกิจขนาดเล็กมี

T162607

ปัญหา-อุปสรรคด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ และทรัพยากรบุคคลมากกว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนด้านการบริหารจัดการ ด้านวัตถุดิบ และด้านงบประมาณ ไม่พบความแตกต่าง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำระบบพบว่า ประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประโยชน์ภายในองค์กรและภายนอกองค์กรเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของทุกด้านพบว่า ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ในระดับมาก มีเพียงเรื่องสภาพแวดล้อมในการทำงานดีขึ้น และภาพพจน์ขององค์กรเป็นที่ยอมรับของสังคมได้รับประโยชน์ในระดับมากที่สุด ส่วนอายุของอาคารโรงงานยาวนานขึ้น ค่าเบี้ยประกันภัยลดลงได้รับสิทธิพิเศษการประกันภัย มีผลต่อการกู้เงินเพื่อจัดทำโครงการด้านสิ่งแวดล้อม และได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลมากขึ้นได้ประโยชน์ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำระบบ พบว่า ในภาพรวมธุรกิจขนาดใหญ่ได้รับประโยชน์มากกว่าธุรกิจขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ประโยชน์ภายในองค์กรไม่มีความแตกต่าง ส่วนประโยชน์ภายนอกองค์กร ธุรกิจขนาดใหญ่ได้รับประโยชน์มากกว่าธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง

(วิทยานิพนธ์นี้มีจำนวนทั้งสิ้น 120 หน้า)

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

The purpose of this study was to investigate problems, obstacles, and benefits in relation to preparation to obtain ISO 14001 system in production industry. The subjects of the study were 525 environment management representatives (EMR) from the establishments certified with ISO 14001. Questionnaires were used to collect the data. Frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and ANOVA were employed to analyze the data.

The study revealed that most responders of the study were male, aged 30-40, of Bachelor's degree educational background. Most of them were managers whose responsibility included environment management with 4 years experience in this field. The investigated establishments were of large enterprises.

With respect to the seriousness of the problems and obstacles encountered as a whole while preparing for ISO 14001 system, it was found at a high level. The problems and obstacles in human resource management were very serious while those in relation to raw materials and budget were at a low level. The examination item by item revealed that the problems and obstacles faced were very serious except for those on promotion of environment consciousness among employees which were extremely serious. However, the seriousness of problems in choosing consultants and organizations granting the system certificate, environment policy setting, environment quality follow-up, readiness for emergency handling, and document preparation were found at a low level.

In comparison of the problems and obstacles in enterprises with different sizes, it was found as a whole that the small establishments had more problems especially in machines and

equipment, and human resource than the medium and the large ones. No differences were found in management, raw materials, and budget.

Regarding benefits gained from having ISO 14001 system, the study revealed both as a whole and by aspects that the system yielded many benefits each of which was at a high level. In addition, it promoted better working environment and establishments' image. Nevertheless, the respondents thought that the system had little effects on the duration of factory buildings, the insurance cost, the loans for environment management, or the government support.

As a whole the investigation revealed that the large enterprises gained more benefits than did the small and medium. No different internal benefits were found among those three size establishments whereas the large business gained more external benefits than the small and the medium ones.

(Total 120 pages)

Worapoj

Chairperson